

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuuleminen 25.11.2020 / Hallituksen esitys (HE 229/2020 vp) eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain 11 luvun 4 b §:n sekä eräiden työttömyysturvalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettujen lakien voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Uudenmaan TE-toimiston lausunto

Uudenmaan TE-toimisto pitää ehdotettujen määräaikaaisesti voimassa olevien lakien jatkamista perusteltuna, samoin kuin TE-toimisto pitää perusteltuna sitä, että joiltakin osin säännöksiä ei ehdoteta jatkettavaksi 31.12.2020 jälkeen. TE-toimisto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esitetyt erilaiset lakimuutosten päättymisajankohdat tulevat olemaan erittäin haastavia asiakasviestinnän näkökulmasta.

Hallituksen esityksestä poiketen Uudenmaan TE-toimisto katsoo, että säännöstä, jonka mukaan henkilön työnhaku ei päättyisi sen vuoksi, että hän ei ole vastannut verkkopalvelussa palvelutarpeen arvioimiseen liittyviin kysymyksiin tai laatinut luonnosta työllistymissuunnitelmaksi, tulisi jatkaa. Uudenmaan TE-toimiston näkemyksen mukaan palvelutarpeen arvioimiseksi liittyviin kysymyksiin vastaamatta jättäminen tai työllistymissuunnitelman luonnoksen laatimattomuuteen liittyvien työnhaun katkeamisten määrä osoittaa, ettei verkkopalvelussa ilmoiteta riittävän selkeästi henkilöltä vaadittavista toimista, niiden määräajoista ja seurauksista, joita aiheutuu määräaikojen noudattamatta jättämisestä. Mikäli henkilön työnhaku päättyy palvelutarvearvion tai työllistymissuunnitelman luonnoksen laatimattomuuteen, nämä asiakkaat joutuvat ilmoittautumaan työnhakijaksi uudestaan ja se aiheuttaa asiakkaille toimeentuloon liittyviä ongelmia työttömyysetuuden saamisen ollessa kytkettynä työnhaun voimassaoloon, sekä samaan aikaan TE-toimistolle aiheutuu päällekkäistä työtä, kun työnhakijoiden ilmoittautuminen joudutaan käsittelemään uudestaan.

Lomautettujen oikeus työttömyysetuuteen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että päätoiminen opiskelu ei estäisi työttömyysetuuden saamista lomautusajalta. Säännös olisi voimassa 31.12.2021 saakka. Uudenmaan TE-toimisto pitää säännöksen jatkamista perusteltuna, mutta kiinnittää samalla huomioita lomautettujen etuoikeutettuun asemaan Covid-19-pandemian vuoksi työnsä kokonaan menettäneisiin työttömiin nähden. Kun Covid-19 -pandemian alkuvaiheessa suurin osa yrityksistä sopeutti toimintaansa lomauttamalla henkilöstöään,

25.11.2020

loppuvuonna 2020 on ollut nähtävissä, että yt-neuvottelut koskevat alkuvuotta useammin lomautusten sijaan tarvetta irtisanoa henkilöstöä. Tämä tulee näkymään erityisesti vuonna 2021. Covid-19-pandemian vuoksi irtisanottavilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta opiskella päätoimisesti menettämättä työttömyysetuuttaan, toisin lomautetuilla. Lisäksi odotettavissa on myös tilanteita, joissa lomautetun työsuhde päättyy tuotannollisista ja taloudellisista syistä irtisanomiseen vuoden 2021 aikana ja hän menettää oikeuden työttömyysetuuteen, jos opinnot ovat työttömyysturvalain tarkoittamia päätoimisia opintoja.

Uudenmaan TE-toimistossa on 15 600 lomautettua, joista noin puolet on siirtymässä tammikuussa 2021 työllisyyden kuntakokeiluiden asiakkaisiksi kolmeen eri kokeiluun. Lomautettujen asiakkaiden oikeus työttömyysetuuteen on tarkistettava 1.1.2021 jokaisen kohdalla erikseen ja tarvittaessa annettava uusi työvoimapoliittinen lausunto työttömyysetuuden maksajalle. Uudenmaan TE-toimisto on arvioinut, että tehtävän hoitaminen edellyttää noin 40 asiantuntijan täysipäiväisen työpanoksen noin kuukauden ajaksi. Uudenmaan TE-toimisto ilmaisee huolensa siitä, että kuntakokeilujen käynnistyminen, sekä TE-toimiston henkilöstön siirtyminen ja asiakkasiirrot työllisyyden kuntakokeiluun muutoinkin kiireisessä vuodenvaihteessa saattavat vaikuttaa yllä mainitun tehtävän hoitamiseen ja siten vaarantaa edellä mainitun asiakasryhmän oikeusturvaa.

Yrittäjien oikeus työmarkkinatukeen

Uudenmaan TE-toimisto katsoo, että yrittäjän työmarkkinatukea koskevan muutoksen voimassaolon jatkaminen pidempään kuin ehdotettu 31.3.2021 turvaisi yrittäjien toimeentuloa tässä epävarmassa tilanteessa. Covid-19-pandemia aiheuttaa edelleen epävarmuutta yhteiskunnassa, mikä vaikuttaa kuluttajien käyttäytymiseen ja heikentää kysyntää. Covid-19-pandemian odotetaan jatkuvan. Voimassaolon jatkaminen suoraan pidempään turvaisi sen, että yrittäjän työmarkkinatuen maksuun ei tule tarpeettomia viivästyksiä, sekä helpottaisi TE-toimiston ja työttömyysetuuden maksajien työtaakkaa.

Uudenmaan TE-toimistossa tällä hetkellä 10 173 työmarkkinatukea saavaa yrittäjää. Jos yrittäjien työmarkkinaoikeutta koskevia työttömyysturvalain väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatketaan ehdotetulla tavalla, TE-toimiston tulee antaa uusi työvoimapoliittinen lausunto jokaiselle yrittäjälle, joka edelleen hakee työmarkkinatukea 1.1.2021 alkaen. TE-toimiston tulee selvittää jokaisen yrittäjän kohdalta erikseen, täyttääkö hän edelleen 1.1.2021 alkaen etuuden saamisen työvoimapoliittiset edellytykset. Uudenmaan TE-toimiston on arvioinut, että tehtävän hoitaminen edellyttää 45 asiantuntijan täysipäiväisen työpanoksen noin 3-4 viikon ajaksi,

Opiskelupaikan hakemisen ja työllistymissuunnitelman toteuttamisen laiminlyönti ja työnhakijan haastattelut

25.11.2020

Uudellamaalla käynnistyy vuoden 2021 alussa kolme työllisyyden kuntakokeilua ja noin 90 000 asiakasta siirtyy kokeiluihin. Uudenmaan TE-toimiston henkilöstöstä yhteensä noin 430 htv:tä siirtyy kuntien työn johdon alle, ja myös TE-toimisto uudelleen organisoii toimintaansa.

Samanaikaisesti Uudenmaan TE-toimisto on vastaanottanut YT-ilmoituksia kuluneen vuoden aikana seuraavasti:

- yt-ilmoituksia, jotka koskettavat puhtaasti lomautuksia 2 777 yritykseltä (yli 20 henkeä työllistävät yritykset) ja neuvottelut koskettavat 344 481 työntekijää
- yt-ilmoituksia, jotka päättyvät irtisanomisiin 365 yritykseltä ja irtisanomisuhan alla on 11 012 työntekijää
- yt-ilmoituksia (alle 10 henkeä työllistävät yritykset) 817 yritykseltä ja irtisanomisuhan alla on 4263 työntekijää

Yllä mainitut irtisanomiset konkretisoituvat vuoden 2021 vaihteessa ja alkukeväästä.

Uudenmaan TE-toimisto katsoo, että työllisyyden kuntakokeilun käynnistymisen, vuodenvaihteessa konkretisoituvien irtisanomisten ja odotettavissa olevan työnhaun aloitusten määrän kasvun sekä määräaikaisten lakimuutosten edellyttämän työmäärän vuoksi työnhakijan haastatteluja ja työllistymissuunnitelman noudattamatta jättämistä koskevia poikkeuksia tulisi jatkaa 31.3.2021 saakka. Tämä mahdollistaisi TE-toimistoille keskittymisen välttämättömien, työnhakijoiden toimeentuloa turvaavien tehtävien hoitamiseen erittäin poikkeuksellisessa muutostilanteessa sekä työllisyyden kuntakokeiluille mahdollisuuden saada työnhakijoiden palveluprosessit käyntiin.

Johtaja

Tiina Korhonen